

Barlangászportyán az Aggteleki-karszton 1

Az a csapat, amely az elmúlt év szeptemberében 3500 km-t hagyott maga mögött Jugoszlávia varázslatos karsztvidékein (erről a Szegedi Egyetem februári első száma adott hírt), március idusán a hazai cseppkővilág megismerésére indult el az Aggteleki karsztra. Jakucs László professzor úr vezetésével 21 tagú csoportunk az egyetemi Barkasszal és három maszek gépkocsival vágott neki az útnak reggel 7.30-kor.

Vállalkozásunknak hármass célja volt: egyfelől szeretnénk volna alaposabban megismerni a világhírű aggtelekjósvafői Baradla-barlangot, illetve bejárni a még kiépítetlen Beke-barlang csodálatos cseppkőbirodalmát. Másfelől utunk során a Baradla-barlang három pontján vízmintákat is szándékoztunk venni hogy ezeknek kémiai karakterisztikáját összevetve az 1929-es vízmintaelemzésekkel ellenőrizhessük a vízösszetétel változásának irányát. Vizsgálatainkkal a savas esők által okozott cseppkőpusztulások helyeit, s a leépülés dinamikáját kíséreltük meg felmérni.

Délután két órákor érkezünk meg Aggtelekre. Kellemes meleg fogadott bennünket azokban az ötszemélyes faházakban, amelyeket már gondosan előkészítettek számunkra. Egy-kettőre megszabadultunk felesleges csomagjainktól. Csak a zseblámpák, fényképezőgépek és minden eshetőségre számítható az egészségügyi csomagok maradtak nálunk. Már is ereszkedtünk a föld alá. A Baradlába való bejutáshoz az Aggtelektől néhány kilométerre keletre található Vörös-tói lejáratot vettük igénybe. A tekintélyes lépcsősoron leereszkedve a Styx-patak földalatti völgyébe érkezünk. Maga a barlangrendszer nem egyéb, mint a felszíni bűvő-patakok víznyelőin a mélységbe alázuuló vízfolyások által kivésott hegy alatti patakmeder, amelynek kialakulásához a nem-karsztos gyűjtő felszínekről bemosott kvarc-kavicsok adták a viznek a leghatékonyabb segítséget.

Ez az első délutáni sétánk még nem állította túlzottan nehéz feladatok elé társaságunkat hiszen a barlangtúra teljes útvonalán villanyvilágítás és betonjárda könnyítette a haladást. A barlangszakasz mennyezetéről lelógó sztalaktitok és az alulról felfelé emelkedő

A Baradla Vörös-tói ágában (Vidéki Jenő felvétele)

sztalagmitok itt sokkal tisztábbak és színesebbek, mint a Baradla nyugatabbra eső szakaszaiban. Idáig ugyanis a 18. és 19. század fátylas látogatói már nemigen jutottak. Szín pompás, a világos szinte egyedülálló méretű cseppkővilág alakult ki ezen az alvilági tájon. Sok, a 23 km-es Baradlánál lényegesen hosszabb barlangrendszer található a Föld különböző térségeiben, de ezek közül nem nagyon akad egy sem, amely a Baradlát felülmúlhatná cseppkővei gazdagságában.

Az útvonal legmonumentálisabb kristályos kőalakzatával a bejáratától alig öt-száz méterre találkoztunk. A Csillagvizsgáló a maga 25 m-es magasságával és 11 tonna súlyával valóban a Föld egyik legnagyobb sztalagmit-óriása. Előzetes terveinknek megfelelően a barlangrendszer két pontján vízmintákat vettünk. Előbb a Kéregtő-koldusnál majd a Meseországban. (Ezeket az elnevezéseket a régi barlanglátogatók fantáziája ragasztotta a képződményekre.) Azóta a vízmintákat Szegeden analízálták, s bebizonyosodott, hogy a vizeknek szokatlanul magas szulfát és klorid aránya van, ami a savas esők folyamánként a cseppkőpusztulás legfőbb okozója.

Jósvafő felé tovább haladva rövidesen elértük a lenyűgöző méretű Oriások termét, amelynek kapujában a Styx-patak egy barlangi víznyelőben eltűnik, hogy azután a nemrég felderített Alsó-barlangban folytassa tovább alvilági útját. Elhaladva Cseppkőország-határköve mellett hamarosan felszínre bukkanunk Jósvafőn, a Tengerszem Szállónál. Jöcskán elmúlt már hét óra, épp idejére volt tehát megvacorázni. Éhes gyomrunk tanácsát követve hamar visszaérkez-

tünk szálláshelyünkre, ahol 200 tojásból, 1 kg vöröshagymából és fél kiló szalonnából készítettünk rántottát magunknak. Eszméletlenül finom volt!

Miután erőt merítettünk a kitűnő szalonnás tojásból, úgy itéltük meg, hogy megfontolatlan dolog lenne ennyi tudománnyal máris befejezni a napot. Elindultunk tehát újra a föld alá. Most az Achéron víznyelő tövében nyíló főbejáraton át olyan részébe hatoltunk be a barlangnak, amelyet a jégkorszak idején az ősember is lakott. Ennek a régmúlt időnek emlékét őrizte meg a Csontház-terem, melyben a neolitikum majd a halstatti kultúrájú emberek temetkeztek. Innen már csak egy ugrás volt a Király-kútja, ahol összehasonlítható elemzésünkhöz újabb vízmintát gyűjtöttünk. Erről a pontról ugyancsak rendelkezésünkre állnak 1929-es vízkémiai vizsgálati eredmények, kitűnő lehetőség nyílik tehát a civilizáció okozta változási trendek ellenőrzésére.

Ragyogó cseppkőképződmények között megtett rövid sétával értünk el a Baradla két patakjának az Achéronnak és Styxnek a találkozásához. Éjszakai túránk utolsó állomása a páratlan akusztikájú Hangversenytér volt ahol egykoron a halstatti kultúra embereinek cölöpházai magasodtak. Hajnali két órára már ágyba is jutottunk. Sajnos erre a napra a barlangkutatásból meg kellett elégednünk ennyivel, hisz a következő napon várt ránk az igazi próbatétel: a Beke-barlang bejárása.

Nyugodt, csendes éjszánkánk volt. olyan, amelyben a civilizált embernek csak akkor lehet része, ha meszire eltávolodik a városok világától.

RÁCZ LAJOS

Viták, mítoszok

Vitatkozunk-e? Hát persze. Nem csak azért, mert emelkedik ettől a vérucorkszintünk, hanem többek közt azért is, hogy magunk számára is megfogalmazzuk azt, ami ott belül motoszkál az adott témával kapcsolatban, s a maga képlekenységéből az végre formát nyerjek, hogy kinyilatkoztathassék.

Miről vitatkozunk? Ez a kérdés két esetben merül fel jogosan: egyrészt, ha a vita tárgyát illetően a bőség zavarával küszködnek a vitázó felek, másrészt, ha a potenciális vitatárgyak halmaza üres halmaz.

Ez utóbbi esetben, főként, ha a vitázó felek vitatéma híján is mindenáron vitázó felek kívánnak maradni, muszáj kreálni egy mondványnál vitatémát, arról vitatkozni kell, melynek során ha arra belül, vagy legbelül megbúvó képlekenységek nem is kerülnek felszínre — tekintve, hogy nem léteznek —, legalább a vérucorkszint emelkedik.

Valami hasonló történt a „klubvita” kapcsán is, nemde? A jelek legalábbis erre mutatnak. Vala-

ki, talán mítoszdöntőgők, talán mások, vérucorkszintjüket emelendő, bírálói kezdték a JATE-klubot (amely, hála a szélrózsa minden irányába szétterjedő volt szegedi egyetemistáknak, országos mítosz: színházastul, dzsesszkoncertestül, Paál Istvánostul). A bírálók mögé azonban nem sorakozott föl az egyetemisták sokasága, mely tények bizonyítékai, hogy április 23-án, immár a második klubfórum fulladt kudarcba, ez utóbbi olyannyira, hogy érdeklődés híján meg sem tartott. Tekintve, hogy a klub látogatottsága igazolhatóan magas, némely programokon — nemcsak a diszkón! — az összes helyiségek túltelítette válnak, ezen kívül bíráló megjegyzést a tagoknak csak töredéke hangzott, érdemes elgondolkozni azon, hogy van-e értelme a további vitának? Szerintem hagyjuk abba.

Április 23-án történt más is. Egy másik mítosz, egy másik vita megtestesítője vendégeskedett városunkban: Liska Tibor. A JATE-klubbeli vitával ellentétben ez nem fulladt kudarcba, szép szá-

mú közönség vett részt a régi SZOTE-klubban megrendezett több mint háromórás beszélgetésen, meglepően és öröndetesen magas volt a fiatal egyetemi oktatók száma. Talán emlékeznek olvasóink, hogy április 10-i számunkban, terjedelmes interjút közöltünk a szocialista vállalkozás főideológusával, így ez esti beszélgetésről csupán címszavakban szólunk: hallgattunk itt is mítoszdöntőgőkről (bár nem egészen ebben a megfogalmazásban...), szó esett az állami bérabszolgáról, a vállalati gm-k megítéléséről (a tömegtájékoztató úgy állítja be, mintha túlmunkáról volna szó, holott a résztvevők munkaidőben végeztek munkáért zsebelnek be többszörös bért), a szefetesi modell kapcsán bírálatok hangzottak el adórendszerünkről, néhány kérdező a vállalkozási rendszertől az emberközpontúságot kérte számon...

... És én végképp nem tudom, mit gondoljak a mítoszdöntőgő vitákról. A mítoszok hálnak, az ember él!

SANDI ISTVÁN

Még egyszer az ösztöndíjról!

A Szegedi Egyetem 1985. április 10-i számában cikk jelent meg „Mi van az ösztöndíjjal” címmel. A cikk több pontatlan megállapítása téves következtetésre ad lehetőséget.

Az ösztöndíj folyósítása és kifizetése az Egyetem egyik fontos feladata. Az Ifjúsági Parlament az ösztöndíj kérdésével is részletesen foglalkozott. Az elhangzott észrevételek megoldására „Intézkedési terv” készült, célja és feladata, hogy a hallgatókat megillető ösztöndíj a szorgalmi idő kezdete után rövid időn belül felvehető legyen. Ennek érdekében több megoldás közül választva döntés született, melyet az Intézkedési terv az alábbiak szerint tartalmaz:

14. A hallgatókat alanyi jogon megillető, összesen 750,— Ft. pótlék szeptember 25-ig kerüljön kifizetésre.

Határidő: értelem szerint, a gazdasági főigazgató.

A döntésnek megfelelően a Kalmár László Kibernetikai Laboratórium az ösztöndíj-feldolgozási programját módosította és az előleg kifizetéséhez szükséges ösztöndíj-jegyzék február első hetében készen volt. Kifizetésre azonban nem került, a cikkben is szereplő aggályok miatt, jöllehet, cél-szerűbb lett volna az évis-métlesre utalt vagy vizsgakövetelményének eleget nem tett hallgatók előlegének visszatartása. 1985. szeptember 25-én a 750,— Ft.-ot a hallgatók előlegként megkapták, és a következő időszakban ezt az összeget fizetni fogjuk.

Az ösztöndíjak megállapítására és kifizetésére csak a félévi tanulmányi eredmények ismeretében kialakított

keretszámok alapján a diákjelölti bizottság által megállapított és a karok útján a Kalmár László Kibernetikai Laboratóriumhoz — a félévenként előre elkészített időtábla szerint — eljuttatott kb. 2000 hallgató anyagának feldolgozása az időtábla szerint is a dékáni hivataloknál február 28-ig kell megtörténni.

Tény az, hogy a laboratórium, a dékáni hivatal, valamint a G. I. dolgozói között nagyon jó a munkakapcsolat, késedelem évek óta nem következett be, ilyen tájékoztatást a Gazdasági Igazgatóság nem adott.

Tájékoztatásul megemlítjük, hogy a nevelési rektorhelyettes elvtárs jelenleg is foglalkozik a fenti kérdéskör meggyorsításának lehetőségeivel.

GAZDASÁGI
IGAZGATÓSÁG

Derült égből a glossza

Idézzünk. Délmagyarország, 1985. április 13.: „21 éves egyetemista lány keresi 30—35 év közötti magas, jól szituált úriember ismeretségét házasság céljából. Ne gyere papucsban 119141 jellegére a Hirdetőbe.”

Szita-szita péntek, szerelem csütörtök: egyetemista kislány társat keres. És, mivel teszi ezt a városi napilap hasábjain (máshol nem tudja tenni szegény), el is árulta, hogy vagy bölcsész, vagy a jogi karra jár, esetleg TTK-s vagy medikus.

Miért nem tudja máshol tenni szegény? Bonnyolult probléma ez, olyannyira bonnyolult, hogy kibontását szükséges (másképp flekkes) terjedelmünk nem teszi lehetővé. Csak véletlenszerűen gondolhatunk arra, hogy azért, mert nem jár diszkóba, JATE-klubba, Anna-presszóba; jár viszont előadásokra, szemináriumokra, a kollégium tv-szobájába (fogadjunk, hogy kollégiumban lakik!), ahol fogadjunk, hogy Hajdú János nézése hallgatása közben vagy kötetget, vagy horgolgot.

Miért nem teszi lehetővé az dolgoknak kibontását a

119141

mi másfél flekkes terjedelmünk? A választ — miként Bob Dylan kérdéseire is — csupán a szél ismeri.

Miért éppen 30—35 év közötti úriember kerestetik az esendő 21 esztendő egyetemista kislány által? Talán azért, mert csoport- és évfolyamtársait, esetleg „kar”-társait sem tartja partiképesnek, mely tény igen sok egyessel kezdődő személyi számú egyetemista arcát kell előntse a szegény pirjával. Kétségtelen viszont, hogy a 30—35 év közti úriemberek, főleg ha „jól szituáltak”, valószínűleg nagyobb százalékban rendelkeznek kellő anyagiakkal és egzisztenciával, mint a huszonévesek, ami egy 21 esztendő hölgynek, valljuk meg, fő szempontként kell fennem magasztosuljunk.

Miért legyen ama jól szituált úriember még ráadás-ként magas is? Nem léssen ez már kicsit sok a jóból? Hiszen az urak (úriemberek) magassága, ha koordi-

nátarendszerben ábrázoljuk, a Gauss-görbét követi, azaz igen kis hányaduk mondható magasnak, körülbelül ugyanannyi seggdugasznak, a túlnyomó többség pedig leginkább közepettermű. Miért nem kéri meg egy jól szituált úriember akkor, ha csupán közepettermű?

S itt érkezünk el talán legnagyobb talányunkhoz: miért ódzkodik annyira az egyetemista kislány a papucsoktól? Miért nem szabad öt papucssal a lábán megközelíteni, mi több: becserkészni? Mi volna papucs helyett a legtetszősebb lábbeli: mokasszin?, katonai surranó?, rendőrcsizma?, szöges futballcsuka?, Adidas cipő?, dígő csizma sarkantyúval?, sibakancs?

Olyan prominens kérdések ezek, tisztelt harmincas, magas, jól szituált úriemberek, amelynek megválaszolására csak egyetlen módon tehetjük: de tán már ki is találta ezt az egyetlen módozatot: e ziccerre feldobott labdát le nem útni Önöknek vétek! Szita-szita péntek, szerelem csütörtök. Dob szerda.

(—di—ván)

Medikus Kupa '85

Hosszú évek óta hagyomány, hogy az ország négy orvosegyetemének hallgatói a sport keretében mérik össze tudásukat. A Medikus Kupa néven megrendezett sportesemény idei versenyre Debrecenben, a DOTE szervezésében került sor. A mindig jó hangulatú, a résztvevőknek örök emléket szerző rendezvényen az idén is hírnevüknek megfelelően szerepeltek a szegedi orvos egyetemisták. Bár a felkészülés körülményei messze számukra voltak a legmosztóbbak, nem lévén a SZOTE-nak megfelelő tornaterme, az összesített pontversenyben a harmadik helyet vívták ki, úgy, hogy azonos számú pontot gyűjtöttek a házigazda előnyeivel debreceni csapattal, s csak kevesebb első helyezések miatt szorultak a képzeltbeli dobogó harmadik fokára.

Különösen értékesnek mondható a szegedi kosaralányok első helye, akik hosszú idő után először tudták megelőzni a budapestieket. A két csapat összecsapásának színvonala az NB I-ben is megállta volna a helyét,

bár ez nem meglepő, hisz a fővárosi gárda az OSC-re épült, s a SZOTE együttesében játszó Palotás Anikó, Szederkényi Edit, Balázsi Andrea, Kamenik Henriette, Oláh Mónika és Göndöcs Andrea is az első osztályban játszik.

A rendezők — a szokásoknak megfelelően — díjazták a kiemelkedő egyéni teljesítményeket is. Így a legtechnikásabb játékosnak járó díjat hozta haza a kosaras Horváth Csaba, a kézilabdás Dudrik Zoltán, a röplabdás Juhász Zsuzsa és a futballista Svichrán András is.

Az 1985. évi Medikus Kupa részletes eredményei:

Kosárlabda. Nők: 1. Szegedi Orvostudományi Egyetem, 2. Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest, 3. Pécsi Orvostudományi Egyetem.

Férfiak: 1. Budapest, 2. Szeged, 3. Debrecen.

Kézilabda. Nők: 1. Budapest, 2. Pécs, 3. Szeged.

Férfiak: 1. Pécs, 2. Szeged, 3. Debrecen.

Röplabda. Nők: 1. Budapest, 2. Debrecen, 3. Szeged.

Férfiak: 1. Debrecen, 2.

Pécs, 3. Budapest, 4. Szeged.

Labdarúgás: 1. Debrecen, 2. Szeged, 3. Pécs.

Az összetett pontverseny végeredménye: 1. Budapest 22, 2. Debrecen 19, 3. Szeged 19, 4. Pécs 17 ponttal.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP és KISZ-bizottságainak lapja

Felolós szerkesztő: GNÓF ROZA
Szerkesztőség: 6720 Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 12-118
Megjelenik havonta kétszer. Ára: 2,30 forint. Előfizetési díj egy évre 36,80 forint
Terjesztik az intézmények KISZ- és szakszervezeti bizottságai. Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat Szeged.
Tanácsköztársaság útja 10. sz. 6740. Telefon: 12-633. Telex: 62-283.
Felolós kiadó: Kovács László igazgató
Szegedi Nyomda Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. 6720. 1985. V. 10. — 1587 —
ISSN: 0230-791X
Felolós vezető: Dobó József igazgató